ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
„ na poczcie . . . . 189.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy = nieurzędowy

Koźmin, środa dnia 14-go czerwca 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-łam. nonp. na str. 6-cio łam. lub miejsce jego 20.00 mk
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 3-łamowy . 50.00 mk
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 47 | Za redakcję: Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | Druk: ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | Rok 35

Dział urzędowy

Nr. 270. **Policyjne rozporządzenie dotyczące zarazy wścieklizny.**

W celu ochrony przed wścieklizną, rozporządzam niniejszem na mocy §§ 18 i następujących ustawy o zarazie bydła z dnia 26. czerwca 1909 r. (Zbiór Praw Rzeszy str. 519) i z upoważnieniem Ministra dla Rolnictwa, domen i leśnictwa co następuje:

1. **Ponieważ w Siedmiorogowie dom. w powiecie koźmińskim stwierdzono u zabitego psa wściekliznę**, przeto zarządzam, aby wszystkie psy znajdujące się w miejscowościach **Bolesławów, Bruczków wieś, Bruczków dwór, Borzęciczki dwór wraz z Dębówcem i Mycielinem, Celestynów wieś, Góreczki dwór, Głoginin wieś, Leonów wieś, Maksymiljanów wieś, Pogorzałki Małe i Wielkie, Siedmiorogów wieś. Siedmiorogów dwór,** wraz z folwarkami **Cielmice i Domanice, Skoków wieś, Skokówko dwór, Szelejewo wieś, Szelejewo** wzaz z folwarkami **Bielawy, Anteczków, Stefanowo i Józefowo, Karólew dwór.** wraz z folwarkami **Trzecianów i Dorotów, Trzecianów wieś, Walerjanów wieś, Wyrębin wieś, Zimnawoda dwór,** wraz z folwarkiem **Głoginin, miasto Pogorzela i Borek, Bielawy Pogorzelskie, Elżbietków, Małgów, Bułaków, Kaczagórka** wraz z **Ludwinowem trzymano na uwięzi lub zamknięto i to aż do 30. sierpnia 1922 r. włącznie.**
2. Prowadzenie psów na lince a zaopatrzonych w dobry kaganiec równa się ich odosobnieniu.
3. Wywóz psów z zagrożonych obwodów dozwolony jest tylko za pozwoleniem odnośnej władzy policyjnej po poprzedniem zbadaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. W razie udzielenia pozwolenia należy o wywozie psa zawiadomić wcześnie władzę policyjne miejsca przeznaczenia. Podczas przewiezienia i na miejscu przeznaczenia należy względem psa te same ograniczenia zastosować, które były w czasie wywozu na miejscu pochodzenia przepisane. Jako wywóz w myśl przepisów niniejszych nie uważa się przejściowe tylko oddalenie się psa zagrożonego obwodu przy przechadzkach, wycieczkach i podobnych sposobnościach. Oddalenie takie jest atoli bez pozwolenia miejscowej policji i bez zbadania przez powiatowego lekarza weterynaryjnego tylko pod warunkiem dozwolone, że się poza obwodem zagrożonym zaopatrzy psa w dobry kaganiec lub na lince poprowadzi.
4. Psów wolno używać do zaprzęgów jedynie pod tym warunkiem, że się je mocno zaprzęże i zaopatrzy w kaganiec. Używanie psów pasterskich do pilnowania trzód i psów myśliwskich do polowania jest dozwolone bez zaopatrzenia ich w kaganiec i bez prowadzenia nalince. Poza czasem używania ich podlegają jednakże wymienione psy powyższym przepisom.
5. Psy biegające wbrew powyższym przepisom na na wolności należy zabijać.
6. Psy używane w służbie policyjnej nie podlegają w czasie służby powyższym przepisom.
7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi natychmiast w życie.

Wykroczeniecie karać się będzie wedle § 74 do 77 włącznie ustawy Rzeszy o zarazie bydła z dnia 26. czerwca 1909 r. (Zb. Praw Rzeszy str. 519).

Odnośne zarządy gminne i dominjalne upraszam, aby niniejsze rozporządzenie natychmiast w zwykły sposób ogłosiły i na dokładne wykonanie ich baczyły. — L. dz. 3604/22 St. I —

Koźmin, dnia 9. czerwca 1922.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 271. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa zwraca się do wszystkich Obywateli polskich, którzy troszczą się o wzmocnienie zdolności nabywczej naszej waluty, z gorącem wezwaniem do umieszczenia wolnej gotówki w 5% Biletach Skarbowych III. Em.

Główną przyczyną wzrostu emisji banknotów jest niepotrzebne przechowywanie i ukrywanie pieniędzy. Ukryte zaś pieniądze nietylko nie przynoszą korzyści le przeciwnie przyczyniają się do obniżenia ich wartości, gdyż powodują druk powodują druk nowych banknotów, których wymaga obieg. Im więcej zaś pieniędzy, wiadomo, tam mniej za nie kupić można, tembardziej rośnie drożyzna.

Właściciel 5% Biletów Skarbowych III. Em. przedewszystkiem pobiera odsetki od kapitału bez podatku, a pozatem korzysta z nader ważnego prawa wymiany biletów z powrotem na gotówkę w razie potrzeby i bez żadnych kosztów.

Bilety Skarbowe III. Em. przed terminem ich płatności dnia 1 lutego 1823 będą na żądanie wykupywaniem przez Kasy Skarbowe. Urzędy Podatkowe oraz wszystkie Oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej według ich wartośći dziennej, uwidocznionej na bilecie bez pobierania jakichkolwiek opłat lub prowizji. Bilety Skarbowe są wypuszczone w odcinkach po 5 000, 10 000, 25 000, 50 000, 100 000; w większych odcinkach nadają się naturalnie do wpłat sum nawet miljonowych. Banki Akcyjne, Banki Ludowe oraz Kasy Oszczędnościowe i Komunalne naszego okręgu oddawna posługują się Biletami Skarbowemi, zatem i najszerszy ogół, choćby ze względu na cele Państwa Polskiego, winien się posługiwać nawet przy zakupach w sklepach powyższemi papierami, które na równi z gotówką są środkiem obiegowym Ministerstwa Skarbu.

Dyrekcja Oddziału
Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Ostrowie.

Powyższe podaję do ponownie publ. wiadomości.
— Nr. dz. 3027/22 St. I. —

Koźmin, dnia 20. maja 1922 r.

Starosta
Czarnecki

Nr. 272. Liczne wypadki choroby i śmierci, zachodzące corocznie wskutek spożywania grzybów trujących, powodują mnie do zalecania jak największej ostrożności przy zbieraniu i spożywaniu grzybów.

Przedewszystkiem ostrzegam, aby zbierania grzybów nie powierzono osobom niedoświadczonym i grzybów nie przyrządzano do jedzenia bez powtórnego dokładnego zbadania ich. Rozpoznanie grzybów jest mianowicie wtenczas utrudnione, gdy takowe się znajdują w stanie rozdrobnionym lub pokruszonym. Zaleca się więc zakupywanie tylko grzybów całych i nieuszkodzonych a nie rozdrobnionych. Kupować powinno się też tylko grzyby kupującemu dobrze znane jako nietrujące. Zakupu gatunków wątpliwych powinno się zaniechać. Przed niebezpieczeństwem otrucia chroni tylko dokładna znajomość jakości grzybów. Wszystkie inne rzekomo pewne sposoby poznawania grzybów trujących zawodzą często. Tak n. p. nie świadczy nic o szkodliwości lub nieszkodliwości grzyba, gdy łyżka srebrna przy gotowaniu zczernieje, lub białko jaja kurzego nabierze koloru ołowianego, lub małe cebule zczernieją, w końcu gdy nasypana sól ze żółknie.

Grzyby trujące, jak muchomory (Amanita muscaria) nie sprawiają zmian wyżej podanych podczas gdy przy starszych pieczarkach (Agaricus campestris) zmiany te czasem zachodzą. Mylne jest również mniemanie, jakoby owady, robaki i ślimaki staczały tylko grzyby prawdziwe, objawy te napotkać można także przy grzybach trujących.

Grzyby powinno się do jedzenia przyrządzać dopiero po kilkakrotnem długiem parzeniu w gotującej wodzie.

Nieświadomi zbieracze grzybów biorą na siebie wielką odpowiedzialność która w danym razie może za sobą pociągnąć postępowanie karne za uszkodzenie cielesne i za uśmiercenie spowodowane przez niedbalswo.
— L dz. 3501/22 — St I. —

Koźmin, dnia 6 czerwca 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 273. W myśl rozk. D. O. K. VII. z d. 19. maja 1922 zostało **P. K. U. Krotoszyn** przeniesione **do Gostynia** na stałe w dniu 26 maja 1922, dokąd wszyscy interesenci winni się z wszelkiemi sprawami wojsk., czy też osobistemi, zwracać — Nr dz. 178/22. W. I. —

Koźmin, dnia 8. czerwca 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak.

Nr. 274. W ślad tutejszego obwieszczenia z 20 maja 1922 r. Orędownik nr. 41 pozycja 237 w sprawie odebrania dowodów osobistych optantom podaję do wiadomości. iż Województwo przedłużyło termin wymiany przez optantów na rzecz Niemiec dowodów osobisych polskich na niemieckie paszporty, względnie wykazy osobiste, ważne równocześnie jako Namiastek Paszportowy (Personalausweiss als Pasersatz) do dnia 30. czerwca włącznie. — Nr. dz. 3549/22. St. I. —

Koźmin, dnia 7. czerwca 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Nr. 275. **W sprawie przydzielenia ziemi na cele ochron.**

Znana jest doniosłość ochrony dla dzieci w wieku przedszkolnym. Ochron mamy za mało, a te które istnieją, nie mogą sprostać potrzebom ludności. Jedną z najważniejszych przyczyn, dla których ochrona nie może należycie się rozwijać, jest brak odpowiednich budynków, ogrodów, boisk i t. d. Państwowe władze szkolne nie mają zamiaru tworzenia ochron państwowych, jednakże będą najsilniej wspomagać i popierać wszelką akcję w tym kierunku podjętą przez czynniki samorządowe. Dlatego Kuratorjum zwraca uwagę, że przy parcelacji majątków bądź to państwowych, bądź prywatnych, a także przy likwidowaniu osad kolonistów niemieckich wreszcie przy innych parcelacjach, ewentl. zamianach przedsiębranych przez Okręgowy Urząd Ziemski, jest dla gminy bardzo dobra sposobność pozyskania budynku i gruntu ewentl. tylko gruntu pod budowę dla ochrony dla małych dzieci. Pozyskiwać te nieruchomości będzie można bądź to drogą kupna, bądź drogą dzierżawy z a niskim czynszem.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego zachęca gorąco wszystkie Magistraty miejskie i Zwierzchności gminne, aby zachciały skorzystać z tej sposobności i postarały się o pozyskanie odpowiedniego budynku i gruntu, jeżeli sprzyjają temu warunki miejscowe, a mianowicie jeżeli nieruchomość taka przeznaczona na parcelacje znajduje się w pobliżu miasta czy wsi.

Zwraca się przytem uwagę na momenty następujące:

1. za najlepsze pomieszczenie dla ochrony trzeba uważać budynek osobny perterowe, jednopiętrowy obejmujący następujące ubikacje:
   a) jedną lub dwie sale dla dzieci,
   b) ubikacje poboczne jak; sień, szatnia, kuchenka,
   c) o ile możności także mieszkanie dla ochroniarki.

Ostatecznie może być przydatnym także mniejszy lokal, choćby nie posiadał wszystkich tu wymienionych tu ubikacji, (np. oficyna, przebudówka etc. — przy budynku dworskim).

2. Co się tyczy ogólnych warunków zdrowotnych, a więc światła, słońca, kanalizacji, wentylacji itd. to zaznacza się, że ochrona nie powinna być pomieszczona gorzej niż szkoła. Natomiast można nie zgodzić na pokoje mniejsze niż zwyczajne sale szkolne, pod warunkiem, że ich będzie więcej tak mianowicie, żeby na każde dziecko wypadło pewne minimum przestrzeni (1½ mtr. 2 powierzchni podłogi, a od 4—6 m 3 powietrza.

Za konieczny warunek trzeba uważać obszerny dziedziniec nadający się do zabaw i gimnastyki, umieszczony tuż przy budynku (licząc po 3 m 2 przestrzeni.)

3. **Jeżeli w danej miejscowości już istnieje ochrona, lecz nie posiada ogrodu, należy się postarać dla niej o grunt odpowiedni. Konkretne wnioski w tej sprawie zaopinjowane przez Komisarza Ziemskiego i inspektora Szkolnego do Kuratorjum, które przekaże Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu w Poznaniu**
— L. dz. II. W. P. 251/22. —

Poznań, dnia 5. kwietnia 1922 r.
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.
— L. dz. 3483/22 St. I. —

Koźmin, dnia 2. czerwca 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 276. Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Koźminie podaje następujące:

a) wolne miejsca dla:

1. pomoc. blacharsko-instalatorskiego, 1 murarza, 1 kołodzieja, 5. obuwników, 1 siodlarza, 1 stangreta samotn., byłego kawalerzystę, 1 kucharki (wykwal.,) 2. sług, 1 mistrza ceglarskiego, i 5 dziewczyn do gospodarzy, 2 cieśli do prac żelbetowych przy budowie mostu (zawodowców.)

b) zgłosz. poszuk. pracy.

38. górników, 7. kowali, i kotlarz, 2. palaczy kotłów, 3. murarzy, 1 malarz, 1 cieśla, 4. kołodzieji, 1 siodlarz, 6. piekarzy, 176. robotników niewykwal., 3. włódarzy, 1 mleczarz sam., 16. robotników rolnych (na deputat), 3. robotników młodocianych, 1 uczeń kowalski, 1 uczeń ślusarski, 2. uczni obuwniczych, 1 uczeń malarski, 1 uczeń piekarski, i 1 uczeń krawiecki. — L. dz. 547/22. —

Koźmin, 9. czerwca 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak.

Sprawy polskie

O PRZYSPIESZENIE OBJĘCIA G. Śląska

(Rzp.) Paryż, 6 czerwca. Poseł polski w Paryżu p. Zamoyski, wręczył dziś Radzie Ambasadorów notę w sprawie Górnego Śląska.

W nocie tej Rząd Polski zwraca uwagę na położenie stworzone na Górnym Śląsku działalnością organizacyj wszechniemieckich. Ciągłe prowokacje niemieckie wywołały u ludności polskiej niepokojący stan podrażnienia. Organizacje polskie starają się przywrócić porządek i wzywają ludność do spokoju. Poselstwo Polskie zwraca jednak uwagę, iż cierpliwość ludności dobiega kresu i że nie można być już odpowiedzialnym za stanowisko ludności polskiej wobec ciągłych prowokacyj niemieckich. Wśród tych warunków jest rzeczą bardzo ważną, ażeby Polska objęła jaknajszybciej przyznane jej obszary. Ratyfikacja umowy dodatkowej w sprawie używania ustaw niemieckich na polskim obszarze jest podrzędnej natury i nie powinna stanowić przeszkody w objęciu obszarów Górnego Śląska. Poselstwo Polskie prosi Radę Ambasadorów, aby się zwrócenia do Komisji Międzysojuszniczej z wezwaniem do natychmiastowego notyfikowania Polsce i Niemcom objęcia przyznanych im obszarów. Rada Ambasadorów zawiadomiła Poselstwo polskie, iż zbieże się jutro na nadzwyczajne posiedzenie celem powzięcia uchwały w tej sprawie.

P. ZAMOYSKI U P. POINCARÉ'GO

(Rzp.) Paryż, 6 czerwca. P. Poincaré przyjął dzisiaj polskiego posła w Paryżu p. Zamoyskiego. P. Zamoyski przedstawił mu położenie na G. Śląsku, wywołane ciągłemi prowokacjami wszechniemców i powiadomił go o nocie, którą Poselstwo Polskie wystosowało dziś do Rady Ambasadorów. P. Poincaré przyrzekł p. Zamoyskiemu zbadać sprawę i zawiadomić jutro Poselstwo Polskie o zarządzeniach, które Rząd Francuski poczyni wobec niepewnego położenia na G. Śląsku.

OBEJMOWANIE G. ŚLĄSKA.

Warszawa, 10. 6. (A. W.) W związku zbliżającym się terminem objęcia Górnego Śląska wezwany został do Warszawy generał Szeptycki. Uroczystość objęcia Górnego Śląska odbędzie się w pierwszych dniach lipca, albowiem obejmowanie tego terytorjum będzie trwało mniejwięcej 3 tygodnie, a zacznie się między 10. a 15. b. m.

Z RADY MINISTRÓW.

Warszawa, 10. 6. (A. W.) Na posiedzeniu w dniu 8 6. Rada Ministrów przyjęła projekty ustaw o ratyfikacyi układu z Rzeszą niemiecką w sprawie ułatwień ruchu granicznego, o ratyfikacji umów finansowych między Rzecząpospolitą Polską a republiką Czecho-Słowacką.

Na kolejach francuskich. Że powojenna publiczność francuska zachowywa się względem cudzej własności nie lepiej, niż nasza, tego dowodzi podane przez prasę francuską zestwienie szkód, wyrządzonych przez podróżujących kolejami francuskiemi.

I tak, tylko na sieci francuskich kolei państwowch trzeba było w ciągu kwietnia r. b. wyprawić 18,030 szyb wybitych, oraz sprawić 553 ręczniki i 1529 lampek elektrycznych, skradzionych w czasie podróży.

Na kolejach podmiejskich Paryża skradziono od 27 kwietnia do 3 maja 796 sztuk sztor i firanek o kiennych!

Wobec tego francuskie władze kolejowe zmuszone były ochronić lampki elektryczne przed kradzieżami, umieszczając lampki w zamykanych na klucz półkulach szklannych i zamówić nowe sztory i firanki tkane w napisy, zdradzające ich pochodzenie.

W naszym rejestrze handlowym A. zapisano dzisiaj pod Nr. 194 co następuje:

(Firma Dom Handlowo Eksportowy w Koźminin spółka handlowa w Koźminie.

Firma została wykreślona.

Koźmin, dnia 9. czerwca 1922 r.

Sąd powiatowy.

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod Nr. 26 Statutem z dnia 17. maja 1922 r. utworzono Spółdzielnię pod firmą:

Towarzystwo Handlu Węgla

zapisana Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Koźminie.

Celem spółki jest ułatwienie członkom dostania materjałów opałowych i budowlanych.

Udział wynosi 100,000 mk.

Kwota odpowiedzialności 200,000 mk. za każdy udział.

Ilość udziałów jest nieograniczoną.

Członkami Zarządu zostali wybrani:
1. Grobelny Edward, Kier. Ref. Handl. w Koźminie.
2. Kulinski Dyonizy, Ziemianin w Serafinowie.

Wszelkie obwieszczenia dotyczące spółdzielni będą umieszczane w Orędowniku Koźmińskim.

Oświadczenia woli w imieniu spółki uskutecznia Zarząd w ten sposób, że wystarcza podpis jednego członka zarządu pod firmą Spółki.

Czas trwania Spółdziel i jest nieograniczony.

Rok obrachunkowy jest równy kalendarzowemu.

Wgląd w listę spólników jest dozwolony w godzinach urzędowych.

Koźmin, dnia 7. czerwca 1922

Sąd powiatowy.